

להדליק נר חנוכה ויש אומרים נר של חנוכה

... זכורני, בליל שמיני, של חנוכה היתה שמחה במעונו של אבא, ואני נער קטן עדיין. שמונת הנרות דולקים בחלון סמוך לפתח הבית ואורם הכהה כזוהר הכוכבים בעיני. אמי עוסקת בטיגון שומן של אווזים וריח דלדולי-שומן מטוגנים עולה באפי. אבא עם קרואיו, אנשי שלומו, יושבים אל השולחן וממיחים ומפלפלים בדברי תורה בנדנדוד איברייהם, בפישוט ידיהם, בזקיפת אגודליהם ובקולי-קולות משונים, והדברים שמחים, ומתוך אותה הערבובייה של קולות - הדיבור "מאי חנוכה?" נשנה כמה פעמים ועולה על גביהם בסלסול ובניגון של שואל שאלה קשה וחמורה. מעקימת פניהם וקריצת עיניהם של המסובין נראה, שמבקשים פתרון לפליאה זו - מאי חנוכה? ואחד מהחבורה שעניי חבריו נשואות לו, מרים קולו ומרצה לפנייהם הברייתא דתנו רבנן, ממשך כל מלה בדחיקה ובדיוק גדול, צולל ומעמיק בה בקמיטת מצח ומעלה מתוכה חידושים ודרשות חריפות. ואני לא הייתי שומע ומבין מכל אותו הענין אלא הדברים הללו: עובדי כוכבים טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו אלא - פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן-גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו ח' ימים. ומאהבתי שאהבתי את חנוכה, ככל הנערים, תינוקות של בית רבן, ומשמחתי הגדולה ששמחתי בערב זה, נסתלק ממני מוראו של אבא, נתבטל דרך-ארץ בפני גדולים בעלי-זקן, ונועזתי ואמרתי בתמימות: פך שמן להדליק ממנו ח' ימים אינו נס גדול כל כך, נס גדול היה אלמלי הדליקו ממנו כל ימות-השנה והיתה השנה כולה חנוכה, שנת גאולה מלמוד קשה...ומיד קשה... ועד שאני מדבר ויד אבי נשתלחה עלי וסטר אותי על פני.

(מאי חנוכה?, מנדלי מוכר ספרים)

מה הזיכרונות שלך מחנוכה?

יְהִי הַצֵּל יוֹנֵה מְחַפָּה. וְדַמְעָתָה לָךְ מְפָפָה. וְתִשְׁמַח בְּךָ אֲתָה מְלָכָה. בְּשִׁמּוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה:
 הוֹדוּ לַגָּאָה עַל גְּאִים: וְנוֹרָא עַל כָּל נוֹרָאִים. הַצִּיל אֶת נֵין חֲשִׁמוֹנָאִים. מִיַּד צַר כִּי בָקָם הִפָּה:
 וְיִשְׁרִי עִמָּךְ שִׁירוֹת. וְזַמִּירוֹת מִפֹּז יְקָרוֹת. בְּהַדְלִיקָם אֶת הַנְּרוֹת. בְּשִׁמּוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה:
 דְּרָשׁוּ לְאֵל כָּל לְבָבוֹת. כִּי גָמַל עָלֵינוּ טוֹבוֹת. שִׁמְחוּ בְּנִים עִם הָאֲבוֹת. בְּדַת מִנֵּי יָם אֲרָפָה:
 הָאֵל יִמְיֵנו יִחַדֵּשׁ. וְצַר לְהַרְיָגָה יִקְדֵּשׁ. יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקִּדְשׁ. וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָ:

מצוות נר חנוכה, מצווה חביבה היא עד מאוד, וצריך אדם להיזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח והודיה לו על הניסים שעשה לנו. אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה, שואל ומוכר כסותו ולוקח שמן מן הצדקה ומדליק. (ספר הלכות חגים לרב מרדכי אליהו)

אפילו אין לו: למה העני חייב בהדלקה, גם אם המחיר הוא להישאר בלי בגדים?

תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך... (תלמוד בבלי, מסכת שבת כ"א עמוד ב')

נר איש וביתו: האם הדלקת נר חנוכה היא חובת האיש או חובת הבית (כמו במזוזה)? אם היא חובת הבית, האם חסר בית מדליק נר חנוכה?

מעיקר הדין די בהדלקת נר אחד בכל לילה. ונהגו כל ישראל להדר במצווה ולהדליק ביום הראשון נר אחד, וביום השני שני נרות, וכן הלאה, עד שביום השמיני מדליק שמונה נרות. ומנהג הספרדים ועדות המזרח, שאחד מבני הבית מדליק, וכל בני הבית יוצאים ידי חובה בהדלקתו, בין מרובים ובין מועטים, בין שנמצאים שם בשעת ההדלקה, ובין שאינם נמצאים. (סידור יחווה דעת לרב דוד יוסף)

קהילות הספרדים נוהגים שבעל הבית מדליק את נר החיוב, ואת יתר נרות ההידור נותן לבניו ובנותיו הקטנים, שהגיעו לחינוך. והנר הנוסף (השמש) יכול להדליקו גם קטן שלא הגיע לחינוך, לחבב עליהם המצוות ולחנכם. (מקור חיים לרב חיים דוד הלוי)

נר לכל אחד ואחד: מה הייחוד בחנוכייה לבית? מה הייחוד בחנוכייה לכל אחד ואחד?